

Notitie

FORUM STANDAARDISATIE 29 september 2021 Agendapunt 5 Open standaarden, adoptie

Nummer: FS 20210929.5

Aan: Forum Standaardisatie
Van: Stuurgroep Open Standaarden

Datum: 29 september 2021
Versie: 1.0

Bijlagen: FS-20210929.5A-Agendering-sponsorschap-en-aanwezigheid-Forum-leden
FS-20210929.5C-Monitor-OpenStandaarden-2021-concept-v0.8

Samenvatting

Ter bespreking

- A. Agendering IV-meting en Monitor, sponsorschap door Forum-leden, en aanwezigheid
- B. Vertoning video over NLCIUS (e-factureren) en ontwikkeling video's over andere open standaarden
- C. Presentatie van Jaap Korpel over de eerste resultaten van de Monitor Open Standaarden 2021 (conceptversie)

Ter kennisname

- D. API's
- E. Content-, data- en digitale toegankelijkheidsstandaarden
- F. Publicatie monitor BIM-standaarden (BIM Loket)
- G. Internet- en beveiligingsstandaarden
- H. Streefbeeldafpraak IPv6 en IPv6 Team Overheid NL
- I. Handreiking Beheer Internetdomeinen
- J. Levensgebeurtenis van Werkloosheid naar Werk
- K. Handreiking Vragen om open standaarden bij aanschaf van ICT

Ter bespreking

Ad A. Agendering IV-meting en Monitor, sponsorschap door Forumleden, en aanwezigheid

[Bijlage FS-20210929.5A-Agendering-sponsorschap-en-aanwezigheid-Forum-leden]

Ieder Forum-lid wordt gevraagd om:

1. een update te geven over het verspreiden en agenderen van de monitor Open Standaarden en IV-meting onder zijn/haar achterban;
2. een update te geven over hun sponsorschap;
3. kennis te nemen van het overzicht van de aanwezigheid.

Toelichting

1. In de bijlage treft u een overzicht aan van de huidige stand van zaken (voor zover bekend) met betrekking tot de verspreiding en agendering van de Monitor Open Standaarden en van de laatste meting informatieveiligheidsstandaarden (hierna: IV-meting).
 - A. De leden van het Forum Standaardisatie hebben afgesproken dat ieder Forum-lid de Monitor Open Standaarden en IV-meting actief onder de aandacht brengt bij zijn/haar eigen achterban.
 - Monitor 2020: voor verspreiding kunt u gebruikmaken van de ["Monitor Open Standaarden 2020"](#), ["managementsamenvatting met analyse naar organisatie"](#), en ["veel gestelde vragen over de monitor"](#).
 - IV-meting medio 2020: voor de verspreiding van de laatste meting van september 2020 kunt u gebruikmaken van [het nieuwsbericht "Groei in gebruik informatieveiligheidsstandaarden, twee uitzonderingen"](#) (d.d. 3 augustus 2021) waarin ook wordt verwezen naar het achterliggende rapport.
 - B. Daarnaast hebben de leden van het Overheidsbreed Beleidsoverleg Digitale Overheid (OBDO) op 18 maart 2020 herbevestigd om de Monitor Open Standaarden en de IV-meting te agenderen in hun organisatie en hun achterban, inclusief verschillende gremia waar beleid wordt ontwikkeld met een sterke ICT-component. Tevens herbevestigden zij aan te sturen op het opnemen van eventuele 'leg uit' in het jaarverslag van hun organisatie dan wel de jaarverslagen van hun achterban.
2. De Forumleden zijn ook sponsor van een of meerdere Forum-onderwerpen. Dit is eveneens weergegeven in bijgaand overzicht.
3. Tevens wordt een overzicht gegeven van de aanwezigheid van de Forum-leden sinds 13 juni 2018.

Ad B. Vertoning video over NLCIUS (e-factureren) en ontwikkeling video's over andere open standaarden

Het Forum Standaardisatie wordt gevraagd om:

1. kennis te nemen van de video over de open standaard NLCIUS (e-factureren);
2. de video verder te verspreiden onder ieders achterban.

Toelichting

Uit onderzoek is gebleken dat onze doelgroep praktijkvoorbeelden van open standaarden wenst. Het bureau werkt mede daarom sinds dit jaar aan het maken van informatieve video's over alle 'pas toe of leg uit'-standaarden. Doel is om aan de kijker duidelijk te maken wat de toegevoegde maatschappelijke waarde van (het gebruik van) de standaard is en waarom het daarom verstandig is deze te gebruiken waar van toepassing. Zo helpen we overheidsorganisaties over de heuvel van investeringen en andere voorafgaande kosten te kijken om de baten van het gebruik te kunnen zien en begrijpen.

De eerste video die we opleveren gaat over NLCIUS, de standaard voor verzending van elektronische facturen door bedrijven aan de Nederlandse overheid. NLCIUS staat sinds mei 2018 op de 'Pas toe of leg uit'-lijst. De video laat zien dat opdrachtgever en opdrachtnemer dankzij NLCIUS worden ontlast van allerlei financieel-administratieve handelingen en zich kunnen richten op dat wat hen (wel) energie geeft.

De open standaard NLCIUS wordt beheerd door STPE (Standaardisatieplatform e-factureren), een stichting gefinancierd door Ministerie van Economische Zaken en Klimaat, NEN en TNO. Het secretariaat is handen van NEN.

Tijdens de vergadering van 29 september laat het bureau de video over NLCIUS aan het Forum zien. De video is ook al te bekijken via <https://www.forumstandaardisatie.nl/nieuws/nlcus-wat-heb-ik-er-mijn-organisatie-aan>. Deze link kunt u delen in uw netwerk ter promotie van de video.

De voorbereidingen voor de tweede video starten in september. De tweede video gaat over de API-standaarden en Linked Data standaarden gezamenlijk.

Ad C. Presentatie van Jaap Korpel over de eerste resultaten van de Monitor Open Standaarden 2021 (conceptversie) [bijlage: FS-20210929.5C-Monitor-OpenStandaarden-2021-concept-v0.8]

Het Forum Standaardisatie wordt gevraagd om:

te bespreken wat de resultaten u zeggen;

- Wat zijn wat u betreft de conclusies die uit de conceptversie van de Monitor getrokken moeten worden?
- Welke nieuwe acties moeten worden genomen? En welke lopende acties moeten worden voortgezet of aangepast?

Toelichting

Jaap Korpel (ICTU) neemt u naar aanleiding van de eerste conceptversie alvast mee in de resultaten van de Monitor Open Standaarden 2021. In de Forum-vergadering van december 2021 ligt de definitieve versie van de Monitor Open Standaarden ter goedkeuring aan het Forum Standaardisatie voor. Zoals gebruikelijk zal hierbij ook een concept voorgelegd worden van een notitie "Duiding en Maatregelen" n.a.v. de Monitor Open Standaarden. Ten behoeve van het opstellen van deze notitie "Duiding en Maatregelen" is inbreng van de Forum-leden welkom. Inbreng kan ook achteraf schriftelijk worden aangeleverd aan het bureau.

Ter kennisname

Ad D. API's

- De Werkgroep (API) Strategie en Beleid kwam bijeen op 3 juni, 29 juni en 31 augustus. De werkgroep komt nu vaker bijeen om feedback sneller in het vernieuwde hoofdstuk 'Strategie en Beleid' te verwerken. Het hoofdstuk heeft nu ook meer consensus dan voorheen. [Het hoofdstuk](#) kent de onderdelen: visie (kern), intentieovereenkomst, praktijkvoorbeelden en een samenvatting. [De resultaten van de discussies](#) uit de werkgroep zijn openbaar gedocumenteerd op Github. Het vernieuwde hoofdstuk zal van 15 september tot en met 13 oktober in publieke consultatie liggen. Reageren kan via de [deze link](#).
- [Op 15 september verzorgt BFS](#) een sessie over API's op het iBestuur Congres. Sprekers in deze sessie zijn Cathy Dingemanse, product owner Haal Centraal bij VNG Realisatie, Koen Adolfs product owner bij ABN AMRO, Theo Peters, chief technology officer bij VNG Realisatie, en Larissa Zegveld als gespreksleider. De sessie gaat in op de vraag wat bestuurders met API's moeten en waarom API's belangrijk zijn voor een moderne informatiehuishouding. Tijdens de sessie zal ook aangekondigd worden dat het vernieuwde hoofdstuk 'Strategie en Beleid' ter publieke consultatie ligt.
- Het kennisplatform API's heeft deze zomer een aantal [extensies op de REST API Design Rules](#) in publieke consultatie gezet. De REST API Design Rules is binnen de overheid [een verplichte standaard](#). Logius beheert de Design Rules. Het Kennisplatform API's heeft op basis van deze standaard een aantal extensies geschreven. De extensies zijn een goede weerspiegeling van de 'best practices' op API gebied. Zo wordt de beveiliging van API's beter geregeld, betere afspraken gemaakt voor de uitwisseling van informatie (naamgeving) in API's en wordt het gebruik in hyperlinks gestandaardiseerd waardoor machines gemakkelijker tussen API's kunnen navigeren. Tegelijkertijd met de extensies op de Design Rules, presenteert het Kennisplatform API's [een update op de Nederlandse API strategie](#). De update van de API Strategie omvat een vernieuwde hoofdstuk over Architectuur, de verbeteringen moeten zorgen dat overheidsdata nog gemakkelijker ontsloten kan worden. Tijdens de [Geodag](#) op 14 september zijn de belangrijkste uitkomsten gedeeld. Komende periode wordt er gekeken hoe de resultaten formeel verwerkt zullen worden.
- Het kennisplatform API's organiseert op 30 september een masterclass API – *De Blauwe Knop*. *De Blauwe Knop* biedt mensen de mogelijkheid hun persoonlijke data te downloaden van overheidswebsites, waardoor ze meer inzicht krijgen in hun financiële situatie. Het correct en veilig omgaan met gegevens is hierbij essentieel. API's zijn de koppelvlakken daarin. Aanmelden voor de masterclass kan via [deze link](#). Tevens is het kennisplatform API's van plan om in november een event te organiseren waarin [De Nederlandse API Strategie](#) centraal staat. Het plan is om o.a. het eerdergenoemde hoofdstuk [Strategie voor de overheid](#) te laten ondertekenen door partijen die werkzaam zijn in de publieke sector.

Ad E. Content-, data- en digitale toegankelijkheidsstandaarden

De community site [Digitaal toegankelijk publiceren](#) die BFS beheert, heeft inmiddels meer dan 250 geregistreerde gebruikers, significant meer dan vorig jaar. Op [Digitaal toegankelijk publiceren](#) wisselen overheden kennis en ervaring uit op het gebied van digitale toegankelijkheid. De community site is nu een kleine drie jaar online. Aanvankelijk kostte het moeite om de community te activeren. Het laatste jaar is de community flink gegroeid en worden de leden ook actiever.

In juni en juli 2021 organiseerde BFS voor drie verschillende doelgroepen webinars over digitaal toegankelijk publiceren in open documentformats. Op 1 juni droeg BFS bij aan een webinar van Min. I&W over digitale toegankelijkheid, op 15 juni droeg BFS bij aan een webinar van VNG voor de gemeenten over PDF en toegankelijkheid, en op 6 juli organiseerde BFS samen met Logius een webinar over PDF en toegankelijkheid voor afnemers van de Berichtenbox van MijnOverheid.

Per 1 september heeft BFS een Accessibility Officer in de persoon van Wilfred Nas. Wilfred gaat ervoor zorgen dat de toegankelijkheidsverklaringen voor de websites van het Forum Standaardisatie actueel blijven en dat de leveranciers en redacteurs de digitale toegankelijkheid van deze websites en de documenten daarop verbeteren.

Ad F. Publicatie monitor BIM-standaarden (BIM Loket)

Het BIM Loket (beheerorganisatie bouwstandaarden) heeft in afstemming met Bureau Forum Standaardisatie en Ministerie BZK, Directie Informatiesamenleving en Overheid (DIO) een BIM-monitor gerealiseerd, met o.a. als doel de implementatie van BIM-standaarden bij publieke opdrachtgevers te verbeteren. De BIM-Monitor heeft aansluiting op bredere ontwikkelingen als de DigiDealGO, een overeenkomst tussen de overheid, de brancheverenigingen van de bouw, de installatiesector en de toeleverende industrie. Door de BIM-Monitor krijgen we een uitgebreid inzicht van het actuele gebruik, knelpunten en toekomstverwachtingen, alsmede ontwikkelingen en trends in het gebruik van de open BIM-standaarden door de bouwsector.

Ook heeft BIM Loket hiervoor een klankbordgroep opgezet, waarin Forum Standaardisatie aan deelneemt. In juli 2021 zijn de eerste resultaten van de BIM-Monitor beschikbaar gesteld; een publieksvriendelijke versie van het rapport zal in het najaar gepubliceerd worden via het BIM Loket. De relevante gegevens rondom adoptie van de bouwstandaarden zijn inmiddels aangeleverd voor de Monitor 2021 van het Forum Standaardisatie.

Ad G. Internet- en beveiligingsstandaarden

- De meting informatieveiligheidsstandaarden van medio 2021 stond op 7 juli 2021 als 'hamerstuk' op de agenda van het nieuwe Overheidsbreed Beleidsoverleg Digitale Overheid (OBDO). Op de website van het Forum Standaardisatie is [het nieuwsbericht "Groei in gebruik informatieveiligheidsstandaarden, twee uitzonderingen"](#) met verwijzing naar het achterliggende meetrapport gepubliceerd.
- Tijdens het iBestuur Congres 2021 op 15 september verzorgt Forum Standaardisatie [de sessie "Nul risico bestaat niet"](#) waarin Forum-voorzitter Larissa Zegveld en Gerben Klein Baltink (voorzitter Platform Internetstandaarden) in gesprek gaan over cybersecurity en standaarden met twee burgemeesters, namelijk Ellen Nauta (gemeente Hof van Twente) en Marga Waanders (gemeente Waadhoeke).
- Bureau Forum Standaardisatie is via Strategisch Leveranciersmanagement Rijk (SLM Rijk) in gesprek met Microsoft over betere ondersteuning van internet- en beveiligingsstandaarden. Microsoft heeft, zoals eerder gemeld, reeds [aangekondigd DNSSEC en DANE op Office 365 Exchange Online](#) te gaan ondersteunen. Helaas heeft Microsoft de eerste stap ('outbound DANE') wel moeten [uitstellen naar december 2021](#). Ondertussen loopt ook het gesprek met Microsoft over het 'per default' aanzetten van IPv6. Bureau Forum Standaardisatie wil zelfde soort gesprekken in samenwerking met SLM Rijk opstarten met Google en Amazon.
- Enige tijd geleden heeft Internet.nl een ["Hall of Fame voor Hosters"](#) gepubliceerd. In deze lijst staan inmiddels 32 hosters die zelf 100% scoren in de website- en emailtest op Internet.nl en dat ook aan hun klanten kunnen leveren.

Ad H. Streefbeeldafpraak IPv6 en IPv6 Team Overheid NL

- Alle overheidswebsites en e-maildomeinen van de overheid moeten voor het einde van 2021, naast via IPv4, volledig bereikbaar zijn via IPv6. Dat besloot het Overheidsbreed Beleidsoverleg Digitale Overheid (OBDO) op 8 april 2020.
- Uit recente metingen (begin september) van Bureau Forum Standaardisatie blijkt dat de implementatiesnelheid veel te laag ligt om als overheid te voldoen aan de streefbeeldafpraak. Het aantal websites dat per IPv6 bereikbaar is, is het afgelopen halfjaar met 1% gegroeid (van 79% naar 80%). En het aantal e-mailsystemen dat per IPv6 bereikbaar is, is het afgelopen halfjaar met 3% gegroeid (van 40% naar 43%).
- Bureau Forum Standaardisatie zal waar mogelijk contact zoeken met achterblijvende overheden om ze aan te sporen IPv6 nog voor het einde van de deadline te implementeren. De focus ligt hierbij op laaghangend fruit, zoals mailservers waarvan we weten dat IPv6 eenvoudig 'aan te zetten' is.
- Uit contact met SSC-ICT blijkt dat zij nog op schema zijn om IPv6 voor het einde van het jaar te implementeren, dit zal met name effect hebben op de adoptiegraad binnen het Rijk en enkele uitvoeringsorganisaties.

- Voor gerichte ondersteuning van overheidsorganisaties staat, mede met steun vanuit Forum Standaardisatie, het [IPv6 Team Overheid NL](#) klaar. Zij hebben onlangs hun tweede [podcasts over IPv6](#) gepubliceerd.

Ad I. Handreiking Beheer Internetdomeinen

De digitale overheid kent helaas een wildgroei aan internetdomeinen. Overheden sturen niet altijd goed op de kwaliteit van deze online middelen. Binnen de Rijksoverheid is de ontstane wildgroei inmiddels onderkend. Staatssecretaris Knops van Binnenlandse Zaken informeerde de Tweede Kamer in maart over initiatieven om het herkenbaarheidsprobleem van de digitale overheid, dat mede wordt veroorzaakt door een wildgroei aan internetdomeinen, te beteugelen.

Eén van die initiatieven is de creatie van de [handreiking Beheer Internetdomeinen Rijksoverheid](#), ontstaan uit het project 'Opschonen websites' van het Rijksprogramma Duurzaam Digitale Informatiehuishouding (RDDI). Forum Standaardisatie heeft meegewerkt aan de totstandkoming van deze handreiking. Deze handreiking biedt een aanpak waarmee rijksorganisaties hun domeinportfolio, de internetdomeinen die op hun naam staan, (verder) op orde kunnen brengen. Door rationalisatie van het domeinportfolio ervaren overheden onder meer een lagere beheerlast. Met structureel domeinnaambeheer ontstaat kwaliteitsverbetering van de achterliggende online middelen, hetgeen bijdraagt aan een betere digitale overheid.

Ad J. Levensgebeurtenis van Werkloosheid naar Werk

Op 29 juni vond het [Webinar "Dienstbaar aan regels of aan mensen"](#) plaats. Het webinar was opgebouwd rond de levensgebeurtenis Werkloosheid naar Werk en de spanning tussen een verticaal georganiseerde overheid en de horizontale, organisatie-overstijgende levensgebeurtenissen van burgers. Twee uitdagingen om eruit te lichten: verschillen in processen en in regelingen. Deze verschillen kunnen bij samenloop leiden tot ongewenste situaties voor mensen. Proces- en semantische standaardisatie zouden hierin verschil kunnen maken. Een verkenning van de kansen hiervoor is de insteek van de werkconferentie later dit jaar.

Aan de werkconferentie is voor nu medewerking toegezegd door Divosa en het programma Mens Centraal voor meer inzicht in de levensgebeurtenis. Voor actuele en concrete ontwikkelingen op het gebied van semantische standaardisatie zijn nu het Kadaster i.c.m. vastgoedsector, alsook de Belastingdienst aangesloten. Volgende stap is in afstemming met deze partijen een opzet maken voor een programma en het vastleggen van een datum voor de conferentie.

Ad K. Handreiking vragen om open standaarden bij aanschaf van ICT

De afronding van de handreiking vragen om open standaarden bij aanschaf van ICT is vertraagd wegens ziekte van de dossierhouder.